

VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MINDE”

Nr. 12.

København, December 1906.

4. Aarg.

*Lad aldrig der om Fondet blive stille,
men lad os stadigt, enigt rykke frem,
med Tiden skal vi opnaa, hvad vi ville:
Vort eget Vajsenhusianer-Hjem!*

Basaren.

Den 8. Februar holder »D. g. M.« Basar. Det har Foreningen gjort før. Da man i sin Tid — med saa godt Resultat — virkede for Stiftelsen, afholdtes bl. a. en stor Basar med Bistand af de bedste daværende Kræfter og med Tilslutning og Støtte af mange udenforstaaende; den gav c. 4000 Kr.

Den 12. November 1903 havde vi een i mindre Stil, som ogsaa var Genstand for megen Sympati og bragte et Overskud af c. 400 Kr. Denne sidste Aften var arrangeret til Fordel for »vort Fond«, den nye, store Fremtidstanke, vi har genoptaget og i den senere Tid efter Evne slaaet til Lyd for.

Fondet har jo til Stadighed figureret i Bladets Spalter, men i lange Tider saa godt som stillestaaende, og en Sag i Stagnation vækkes der jo vanskeligere Interesse for. Det maa skønnes, at der virkelig sættes noget ind, at der arbejdes og ofres, om videregaaende Tilslutning skal paaregnes.

Lad Summen vokse, om end langsomt saa blot stadigt og sikkert, saa at Kilderne aldrig udtørres, da vil den jo efterhaanden i stigende Grad tillige forøges af sig selv, og da kommer der ogsaa nok i Tidens Løb flere og flere til, naar først — som nu — en lille Klike har taget fat og — vel at mærke — holder ud.

Var end vor Stiftelse en Sag, hvis filantropiske Betydning lettere vakte en almen Interesse, saa er dog Tanken om til sin Tid — synes den end fjern — at skabe Vajsenhusianerforeningen et eget Hjem, et fast Tilholdssted og Støttepunkt, saa sund og smuk, at vi, naar vi selv vil lægge os i Selen derfor, sikkert ogsaa faar andre til at støtte os. (Unyttigt at drøfte naar, hvor eller hvorledes; har vi først

det gyldne Middel, saa findes ogsaa nok den bedste Løsning af Spørgsmaalet.)

Lad os da haabe, at den nu planede Basar maa blive et værdigt Led i Kæden af de Bestræbelser, som engang skal føre os til Maalet.

I og for sig er jo en Basar ikke noget absolut harmonisk eller nydelsesrigt; vi husker jo den sidste: Udraaben fra forskellige Boder og Lotterier, blodtørstige Hyl af en »vild Mand« og Summen og Støj af en hel Masse Mennesker, som trængtes rundt mellem hverandre — man har jo ogsaa før set Prøver paa slig Opfindsomhed, som i et Raritetskabinet udgiver et i den ene Ende rødmalet Stykke Favnebrænde for at være den Splint, en berømt Oldenborger i et ligeledes berømt Slag fik i Øjet; ikke at tale om, at der omtrent ingen Dans blev — det store Lotteri skulde trækkes.

Men man maa jo se bort fra dette Præg af Markedsstøj og -gøgl og tage det med Humør som et nødvendigt Onde til at lokke Smaapengene ud af Folk. »Hensigten helliger Midlet« sagde Jesuitterne; hæng derfor i den Aften — og nu Aftenerne før.

Det er godt at arbejde mod et Maal, det samler og styrker; de større yde det større, de mindre det mindre.

Lad os da tage fat paa Sagen med Udholdenhed og Haab og med et Fjernsyn, der over dagligdags Mismod og Snak stedse holder sig for Øje vort lysende Maal: *Et eget Hjem til Ære og Held for vor gamle Skole og de Kvinder og Mænd, den fostrede.*

Optimist.

Det kgl. Vajsenhus

1720—1727.

(Fort.)

Af andre Optegnelser, der kan hjælpe med til at give et Billede af Livet og den daglige Virksomhed indenfor Stiftelsens Mure, er Direktionens Svar paa Professor Steenbucks Klage over, at Børnene sled mange Sko og Strømper. Svaret lyder nemlig saaledes: at »saasom de ere nødvendige og uforbigængelige Ting«, maa de selvfølgelig »købes og anskaffes til Fornødenhed og til den Pris, som som nøjeste være kunde.« Til at »Børnene kunne ligge deres Lintøj udi deres egen Forvaring« anskaffes 33 Skabe, og Tilføjelsen vidner om, at det foruden af Ordenshensyn tillige skete for at fremme Ansvarsfølelsen. Den 7. April skænkede Geheimeraadinde Holstein Vajsenhuset 100 Bibler, som det vedtoges at uddele blandt Børnene.

Kort i Forvejen var Direktionen kommen i Forlegenhed derved, at et forældreløst Barn søgte Optagelse, dette Barn havde nemlig arvet 162 Rdl. 1 Mk. og 13 Sk., og nu mente man, at det stred mod den 5 Artikel i Obet Brev. Det bestemtes derfor at gaa til allerhøjeste Sted med en Forespørgsel, og Hans Majestæt resolverede:

»at bemeldte Barn maa indtages i Wæysenhuset til ligemed de 162 Rdl. 1 Mk. 13 Sk., men Pengene at hjemfalde og høre Wæysenhuset til.«

For at godgørende Mennesker ogsaa uden for Kirketiden kunde betænke Stiftelsen med en Skærv, bestemtes det, at der skulde opsættes en Blok uden for Porten eller Indgangen til Vajsenhuset. Denne Bestemmelse er dateret 14. Oktober, først den 4. November holdes der Møde igen, og det indeholder ikke andet end følgende korte Bemærkning: »Inspecteur Mahling ville give en Specification paa hvormange af Vajsenhusets Prioriteter var forlorne ved *Branden*«. Det er alt, hvad Direktionsprotokollen omtaler i det første Møde efter den store Ildsvaade, og af Skrivelser i Tidspunktet omkring den 20.—24. Oktober findes heller ingen, der omtaler *Branden*.

En anden mærkelig Bestemmelse var den, at Jøderne i 1728 havde faaet Ordre til at møde paa Vajsenhuset til Katekisation og Disput om deres Læresætninger. Skønt der nemlig kun var forholdsvis faa Jøder i København, spillede de dog en betydelig Rolle under Frederik den IV., og de vandt saa stor Sympati, at mange af de kristne Københavnerne for Alvor tænkte paa at gaa over til Jøde-

dommen. Selvfølgelig blev dette i den almindelige Mening stemplet som »den afskyeligste Forbrydelse«, og Kongen søgte for at komme denne Fare til Livs ved et Modtræk at faa Bevægelsen til at gaa den modsatte Vej, d: bevæge Jøderne til at antage Kristendommen. Den 20. Maj blev nemlig Jødernes Ældste kaldt op til Vajsenhusets Kirke, hvor Geheimeraad Holstein i Kongens Navn paa lagde dem at lade Jøderne efter Tur møde i samme Kirke, hvor Præsterne ved Sct. Petri Kirke, Dr. Dürkop og Hr. Mathias Schreiber, skulde forsøge at omvende dem, idet de ved Spørgsmaal og Svar og fornuftige Forestillinger i Sagtmodighed skulde søge at modbevise deres Meninger. Denne Bestemmelse vakte imidlertid, som naturligt var, et voldsomt Røre inden for den jødiske Menighed og gav Anledning til, at Jødernes Ældste: Mejr Goldschmidt, Mejr Levin og Bernt Jacob den 7. September indsendte en Supplik til Kongen, hvori de paa »den ganske jødiske Nations Vegne« bad om Fritagelse for at comparere paa Vajsenhuset. Skrivelsen blev sendt Vajsenhusdirektionen til Betænkning, og Direktionen nægtede efter Kongens Resolution at give Fritagelsen, men Ildebranden i Oktober gjorde foreløbig en Ende paa Sagen. Københavns Brand blev dog skæbnesvanger for Jøderne, da der snart opstod det, som det senere viste sig grundløse Rygte, at Jøderne havde stukket Ild paa København af Hævn, fordi Kongen havde svaret Nej til deres Ansøgning. Mange af Jøderne blev imidlertid fængslede, men da der ingen Beviser kunde findes mod dem, skønt de ikke lagde Skjul paa deres Uvilje mod de forhadte Vajsehusmøder, blev de, da tilmed mange af dem selv havde mistet Hus og Hem ved *Branden*, løsladte.

Fondet til Opførelse af

»Det gode Minde«s eget Hjem

(Stiftet af Hr. Forstander Gandrup)

Kapitalen er nuKr. 1,352.41

Bidrag modtages fremdeles med Taknemmelighed af

BESTYRELSEN.

Erindringer

fra Skoletiden i Vajsenhuset.

Hvor bankede ikke mit Hjerte af Glæde, naar jeg med lette Fjed ilede fra mit Hjem til den kære, store, røde Bygning paa Store Købmagergade 44 for at deltage med ældste Dreng- og Pige Klasse i Dansens Glæder; og glade var vi alle, thi den daværende Gymnastik- og Danselærer, Hr. Hansen,

var en prægtig Lærer, som forstod at vinde Børnenes Hjerter. Under Violinens bedaarende Magt førte vi Drengene med Anstand og Holdning Pigerne rundt i den Tids sirlige Danse, saasom Menuet, Julekvadrille, Le Prince osv. Her var ikke Tale om Trampen, Kommodeben eller Ligegyldighed — alt skulde gaa smukt og pænt til. Man skulde næsten tro, at det var Prins og Prinsesser, som dansede Menuetten, saa anstandsfuldt og værdigt blev der danset. Naa, det kunde naturligvis ikke undgaas, at, hvor saa store Drengene og Pigerne kom sammen, kom Erotikken til at spille en Rolle. Jeg for min Part var forelsket op over begge Øren i to Piger paa eengang, og da jeg tilmed var noget romantisk, taalte jeg ikke Rivaler. Mine Rivaler udfordrede jeg til næste Dags Frikvarter, til hvilken Tid jeg trolig mødte for at modtage mine »Klø«, da jeg var saa uheldig at være en Splejs, d. v. s. uden videre Saft og Kraft. Naar jeg saa havde faaet mine Prygl, gik jeg stolt omkring; jeg havde jo stridt og lidt for mit Hjertes udkaarne Dame. Vi satte en Ære i at følge vore Damer hjem, og saa gik vi tit en Omvej for at nyde deres behagelige Selskab; men engang kom jeg galt af Sted ved at være det femte Hjul til en Vogn. Paa Langelinie var det, at det skete. To af Drengene hævlede mig igennem; det gik mig gennem Marv og Ben, at to Piger skulde være Vidne til min Ynkverdighed og slet ikke had for mig, men begge saa saa revnende ligeglade ud. Hvis vedkommende skulde læse dette, saa vid, at jeg har tilgivet dem af mit fulde Hjerte.

Hvor kæmpede jeg ikke tappert, naar 4. Klasse sloges med 3. Klasse med Snebolde; Pigerne sad jo paa 1. Sal og saa paa de raske Drenges Færd; ja, det kunde hænde, at Naturen gik over Optugtelsen, saa 4. Klasses Piger hældte Vand i Hovedet paa 3. Klasses Drengene, og saadan en ekstra Skyll kunde nok indvirke paa Slagets Udfald. Kampen var tit haard, thi var Drengene i 3. Klasse ikke stærke i Kundskaber (Gud bevare min Mund; mange af dem er blevne dygtige Folk) saa var de i legemlig Henseende kraftige, saa de nok kunde tage Kampen op. Ve den Lærer, der kom indenfor Slaglinien, og var han tilmed daarlig lidt, var alles Haand imod ham i Form af Snebolde.

Efter 40 Aars Forløb staar disse Minder med mange andre *) tydeligt for mig. Havde man ikke sine Barndomsinder at dvæle ved, da tror jeg, at Livet vilde blive mindre indholdsrigt.

»En gammel Elev«.

Vajsenhusianere!

Til Brug ved en historisk Oversigt over samtlige Elever, der er udgaaet fra det kgl. Vajsenhus siden 1727, tillader jeg mig at opfordre Vajsenhusianerbladets Læsere til at sende mig Oplysninger om Vajsenhusianere af deres Aargange og Bekendtskabskreds. Eventuelle Oplysninger bedes indeholde saavidt muligt følgende Hovedmomenter: Fulde Navn, Fødselsaar

*) som den ærede Indsender forhaabentlig Tid efter anden vil fortælle Bladets Læsere.

og Livsstilling, og hvis vedkommende er gift tillige Ægtefællens (hvis det er en Vajsenhusianer, bedes det bemærket) fulde Navn, Fødselsaar og Bryllupsaar.

For saa vidt nogen kan og vil give Oplysninger om afdøde, bortrejste eller fhv. Elever af Vajsenhuset, der ikke er Medlemmer af »Det gode Minde«, vil saadanne Oplysninger som enhver anden blive modtaget med Taknemmelighed.

CHR. OTTESEN,
Strandvej 187, Telef. Hellerup 390.

Clara Hennings' Legat

stiftet af hendes Broder, Læge Emil Hennings og Hustru Louise Augusta, født Christensen.

Renten af ovenstaaende Legat uddeles førstkommande 28. Januar. Legatet kan søges af værdige, trængende Vajsenhusianere, der er Medlemmer af »Det gode Minde«. Efter Fundatsen maa følgende Spørgsmaal besvares nøjagtigt og samvittighedsfuldt: Er eller har Ansøgeren været Medlem af en socialistisk eller anarkistisk Forening, eller hylder Ansøgeren Anskuelse som disse?

Ansøgninger, indeholdende alle fornødne Oplysninger, særligt med Hensyn til Vedkommendes Indtægter og øvrige Formuesforhold, indleveres til Foreningens Formand, Fuldmægtig F. Petersen, Nyvej 10 B, 4. Sal, senest den 31. December d. A.

BESTYRELSEN.

Aftenunderholdning,

en af vore smaa improviserede, finder Sted i de sædvanlige Lokaler **Fredag d. 7. December Kl. 9 pr.** B. F. D. S.

Julefest og -bal

fejres paa sædvanlig Maade **Søndag d. 6. Januar 1907.** Billetter à **75 Øre** for Medlemmer og **35 Øre** for Børn faas de sædvanlige Steder.

NB. Besøgende er velkomne til samme Pris. B. F. D. S.

Indlevering

af Basargenstande kan finde Sted hos D'Herr.

Soph. Jensen, Købmagerg. 32 (Butikken) og

Fr. Christensen, Fælledvej 14, 1. Sal.

Juleassistance.

En yngre Dame eller Herre kan faa nogle Timers Beskæftigelse ved Ekspedition i Dagene før Jul og Nytaar.

Man bedes henvende sig til

George Ogilvie,
Cigar- og Tobaksforretning,
Herluf Trollesgade 18.

Bopælsforandring.

Johs. Madsen, Bjelkes Allé 44, L.

Indmeldelse af nye Medlemmer modtages af Bestyrelsen. — Kontingent 50 Øre maanedlig for Medlemmer. — Bidragydende 4 Kr. aarlig.

Alle Forenings-Meddelelser sendes til Formanden, Hr. Fuldmægtig *F. Petersen, Nyvej 10 B⁴.* V.

Meddelelser til »Vajsenhusianerbladet« sendes enten til Formanden eller til Hr. *Johs. Madsen*, Bjelkes Allé 44, L.

Annoncerne til vor nye Bagside bedes snarest indsendt.

Stort Udvalg til Julen.

Anna Sheye's Papirhandel.

Julekort, Album, Æskepost, Visitkort,
Billedbøger, Spil, Rammer etc.

Gothersgade 147.

Telefon 32,742 x.

Ligeværd Farimagsgade.

Lageret er nu forsynet med alle Nyheder
for Sæsonen.

Enestaaende Udvalg i

Sæsonens Modeartikel:

PLÜSCH-KAABER.

Vesterbros store billige Confektionshus,
Vesterbrogade 24.

Aktieselskabet Nordisk Brandforsikring, KØBENHAVN

Garantikapital: 4 Millioner Kroner

overtager Brandforsikring og Indbrudsforsikring til billigste, faste Præmier og paa kulanteste Betingelser.

Hovedkontor: Rømersgade 3.

Vilh. Hansen & Co. Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel.

== Telefon 3017. ==

30 Nørrebrogade 30.

København N.

Charcuteriforretningen (J. D. Beauvais)

ved Robert Larsen,

Vimmelskaftet 47.

Største og fineste Udvalg i

Paalæg, Conserves & Delikatesser.

Telefon 5779.

Thorvald Bergs Eftf.

Indehaver: SOPHUS JENSEN.

Børnedragter.

Telefon 3740. Købmagergade 32. Telefon 3740.

Læs her!

Lige hjemkommet et stort Parti Cigarer og Cigaretter, pakkede i Æsker med 10—25—50 og 100 Stk., fikse og velkomne som Julegaver.

Rigt Udvalg af Piber, Cigar- og Cigaretrør, Portemonæer, Stokke etc.

15,000 Jule- og Nytaarskort fra 2 Øre.

Stort Lager af Salonfyrværkeri.

George Ogilvie,

Cigar- & Tobaksforretning,

18, Herluf Trollesgade 18 (skraas for „Mønten“),

Telefon 24017.

Gaa til Søren Justsen,

Køhler & Frost's Eftflg,

≡ Pilestræde Nr. 46 ≡

Telefon 29373 y

Telefon 29373 y

og køb Dem et nyt **Uhr**

eller lad det gamle reparere.

Forretn. grundl. 1815.

Billige Priser.

Villiam Callesen.

**Kokes
&
Briket
Import**

12. Ved Stranden 12.

DET FORENEDE DANSKE
LIVSFORSIKRINGSAKTIESELSKAB

HAFNIA

tegner livsvarige Livsforsikringer, Kapitalforsikringer
og Livrenter ved dets herværende Generalagent:

JENS EMIL JUHL,

Nygade 4. — Telefon 3326.

Kontortid 9—4. Træffes personlig 9—11 og 3—4.

Nærværende Nr. er indleveret paa Posthuset den 30. November.